

Oponentský posudek disertační práce

Autor DP: **MgA. Zuzana Macáková**

Název DP: **Přínosy Dialogického jednání a jeho využití ve firemním vzdělávání**

Vedoucí DP: **prof. PhDr. Ivan Vyskočil**

Autorka rozdělila disertační práci do třech kapitol. V první kapitole se věnuje jednotlivým případovým studiím konkrétních dlouhodobých studentů Dialogického jednání (DJ). Tuto část považuji za stěžejní, proto bych rád zdůraznil některé postupy, které považuji za velmi důležité. Autorka sama zdůrazňuje, že její zkušenost je pouze východiskem.

Z hlediska metodologie se jedná o kvalitativní zkoumání. Autorka sestavuje jednotlivé případové studie na základě odevzdávaných psaných sebereflexí, které sama komentuje. Na základě takto utvářeného tvaru se pokouší s jednotlivými studenty vstupovat na pole nestrukturovaného rozhovoru. Nestrukturované rozhovory jsou obecně velmi nejistá záležitost, kterou si málokterý výzkumník troufá atakovat. Zejména z důvodu nejistých výsledků. Volnost vyprávění může být na úkor věcnosti, zdůrazněná věcnost může vést k formálnosti. Autorka, vědoma si své vlastní kondice a jakési víry ve studenty, kteří studují DJ mimo studijní programy, si počíná velmi zdatně. Rád bych ji samotnou upozornil, že to je také věc růstu její psychosomatické kondice. V tomto ohledu její zkušenost není pouze východiskem, ale zároveň nezbytnou podmínkou k tomu, aby se jí dařilo nestrukturovaný rozhovor vést skutečně otevřeně a při tom věcně. To je zřejmě další výdobytek oné psychosomatické kondice, o které je celá její práce. Na základě analýz textů dospívá autorka k několika odpovědím na otázky po smyslu experimentace s dialogickým jednáním.

Je to zejména popsání určitého vývoje ve vnímání veřejného vystoupení. Velmi důležitý je zaznamenaný aspekt, že tato dovednost se neopírá o zvládnutí nějaké techniky. Dlouhodobí studenti si začínají všimnout změn nejen ve schopnostech a chování, ale ve vnímání a nahlížení sebe sama. Objevují se otázky přijetí a sebe-přijetí a ruku v ruce s tím i určité osvobození. Velmi důležité je také ověření, že sebereflektování se vyvíjí. Všichni studenti na začátku přiznávají zápas s tím, jak vůbec sebereflexi napsat. Postupně polevuje extrémní zaměření na sebe a v reflexích se objevuje citlivost vůči ostatním a zaujímání vztahu k okolí.

Z jednotlivých případových studií bych rád vyzdvihl poznání určitého přesahu dialogického jednání do konkrétních situací. Například psychoterapeut sděluje: „Už nejsem ochotnej hrát se sebou habadůry. A to, jaký mám vztahy, je důsledek upřímnosti. Otevřenost odzbrojuje a buduje důvěru. Když třeba mluvím s klientem a chci, aby byl otevřený, tak já musím začít ... A taky vím, jak je to pro ostatní

těžký, mám tu zkušenost ... .. Co nového v mém zrání v DJ? Otevírám se víc na place svým slabostem (přiznávám se k nim). Posiluje to moje přijetí sebe sama. Moje maska se maličko oslabila.“

Nebo vystudovaný herec: „Je až bolestné, jak zkoušení nastavuje zrcadlo. Na place je člověk sám sobě laborantem i pokusným zvířetem. Což vyžaduje nadměru pozornosti. Nebo spíše nezvyklou míru pozornosti a soustředění. Žádný šmatlání a šolíchání. Dělán tytéž chyby co v práci, doma, ve vztazích a co já vím: těkám, příliš mnoho zájmů, ale málo co dotáhnu. A ta potřeba bavit, být zajímavý. Jej, to bolí se takhle nahlédnout.“

Velmi hodnotné je zjištění postupného omezení role instruktora. Aktéři již sami ze zpětné vazby cítí a ví, kdy se daří a kdy ne. Otevírá se prostor skutečného fenoménu hry. Tady se autorka zastavuje a zamýšlí nad původní otázkou. Lze vůbec nějakým způsobem Dialogické jednání zapojit do firemního vzdělávání zaměstnanců?

Tato otázka je výchozí pro druhou kapitolu, v níž se autorka na základě MBTI typologie pokouší dojít k ověření předpokladu “jinakosti“ studentů DJ a korporátních zaměstnanců a manažerů. Mění tedy metodologický pohled a využívá MBTI dotazníku. Původní hypotéza se jí potvrzuje s výjimkou mladého kolektivu webového portálu – organizaci s plochou hierarchií a neformálním pracovním prostředím. K této části mám jednu otázku. Zda autorka přemýšlela o možnosti vývoje typu dle MBTI v čase. Ostatně tak, jak naznačuje její vlastní případová studie.

Ve třetí části autorka formuluje otázky vzhledem k firemnímu vzdělávání, manažerským tréninkům, ekonomii a školství obecněji. V této části se opírá o zajímavou, ponejvíce však ekonomickou literaturu. Myslím, že i autorce samotné by v této oblasti velmi pomohlo opření i o jiné autory a autority filozofické, pedagogické či psychologické (např. Aristoteles, Frankl, Palouš). Nicméně se dotýká skutečných otázek po smyslu vzdělání a vzdělávání jako vlastní aktivní činnosti. Sama pociťuje jakýsi rozpor mezi účelovým učením dovedností a snahou o nezprostředkované osobní poznání. Co bych chtěl na této práci zejména vyzdvihnout, je autorčina reflektovaná změna postoje k využití DJ jako prostředku firemního vzdělávání.

Práce splňuje nároky kladené na tento typ práce a **doporučuji ji k obhajobě.**

V Českých Budějovicích 9. června 2014

Stanislav Suda